

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

3 HOC CHUYÊN NGHIỆP

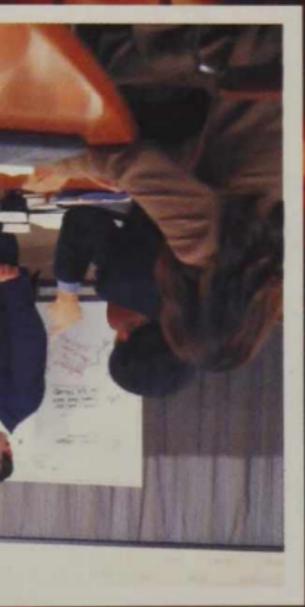
thần lực nghịệp

ẠO TRÌNH

ẠO TẠO HÀ NỘI

NGUYỄN
CÓ LIÊU

DÙNG TRONG CÁC TRƯỜNG TRUNG

Quản trị nhân trong doanh

GI

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

PGS.TS. NGUYỄN NGỌC QUÂN (*Chủ biên*)

GIÁO TRÌNH
QUẢN TRỊ NHÂN LỰC
TRONG DOANH NGHIỆP

(Dùng trong các trường THCN)

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 2007

Chủ biên

PGS.TS. NGUYỄN NGỌC QUÂN

Tham gia biên soạn

CN. NGUYỄN VĂN BẬP

CN. NGUYỄN CẨM BÌNH

ThS. VŨ THỊ UYÊN

Lời giới thiệu

Nước ta đang bước vào thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa nhằm đưa Việt Nam trở thành nước công nghiệp văn minh, hiện đại.

Trong sự nghiệp cách mạng to lớn đó, công tác đào tạo nhân lực luôn giữ vai trò quan trọng. Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam tại Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX đã chỉ rõ: “Phát triển giáo dục và đào tạo là một trong những động lực quan trọng thúc đẩy sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, là điều kiện để phát triển nguồn lực con người - yếu tố cơ bản để phát triển xã hội, tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững”.

Quán triệt chủ trương, Nghị quyết của Đảng và Nhà nước và nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của chương trình, giáo trình đối với việc nâng cao chất lượng đào tạo, theo đề nghị của Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội, ngày 23/9/2003, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội đã ra Quyết định số 5620/QĐ-UB cho phép Sở Giáo dục và Đào tạo thực hiện đề án biên soạn chương trình, giáo trình trong các trường Trung học chuyên nghiệp (THCN) Hà Nội. Quyết định này thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Thành ủy, UBND thành phố trong việc nâng cao chất lượng đào tạo và phát triển nguồn nhân lực Thủ đô.

Trên cơ sở chương trình khung của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành và những kinh nghiệm rút ra từ thực tế đào tạo, Sở Giáo dục và Đào tạo đã chỉ đạo các trường THCN tổ chức biên soạn chương trình, giáo trình một cách khoa học, hệ

thống và cập nhật những kiến thức thực tiễn phù hợp với đối tượng học sinh THPT Hà Nội.

Bộ giáo trình này là tài liệu giảng dạy và học tập trong các trường THPT ở Hà Nội, đồng thời là tài liệu tham khảo hữu ích cho các trường có đào tạo các ngành kỹ thuật - nghiệp vụ và đông đảo bạn đọc quan tâm đến vấn đề hướng nghiệp, dạy nghề.

Việc tổ chức biên soạn bộ chương trình, giáo trình này là một trong nhiều hoạt động thiết thực của ngành giáo dục và đào tạo Thủ đô để kỷ niệm “50 năm giải phóng Thủ đô”, “50 năm thành lập ngành” và hướng tới kỷ niệm “1000 năm Thăng Long - Hà Nội”.

Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội chân thành cảm ơn Thành ủy, UBND, các sở, ban, ngành của Thành phố, Vụ Giáo dục chuyên nghiệp Bộ Giáo dục và Đào tạo, các nhà khoa học, các chuyên gia đầu ngành, các giảng viên, các nhà quản lý, các nhà doanh nghiệp đã tạo điều kiện giúp đỡ, đóng góp ý kiến, tham gia Hội đồng phản biện, Hội đồng thẩm định và Hội đồng nghiệm thu các chương trình, giáo trình.

Đây là lần đầu tiên Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội tổ chức biên soạn chương trình, giáo trình. Dù đã hết sức cố gắng nhưng chắc chắn không tránh khỏi thiếu sót, bất cập. Chúng tôi mong nhận được những ý kiến đóng góp của bạn đọc để từng bước hoàn thiện bộ giáo trình trong các lần tái bản sau.

GIÁM ĐỐC SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Lời nói đầu

Quản trị nhân lực là một trong những lĩnh vực quản trị cơ bản trong doanh nghiệp. Nó là môn khoa học cần thiết cho mọi doanh nghiệp để đảm bảo thành công trong lĩnh vực quản lý con người. Đặc biệt trong cơ chế kinh tế thị trường có sự quản lý của Nhà nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa và trong xu thế hội nhập quốc tế hiện nay, hoạt động quản trị nhân lực trong các doanh nghiệp đóng vai trò quan trọng nhằm xây dựng, duy trì và phát triển nguồn nhân lực cho doanh nghiệp và cho đất nước. Tuy nhiên, quản trị nhân lực có hiệu quả trong các doanh nghiệp ở mọi thành phần kinh tế, mọi ngành kinh tế là một nhiệm vụ vô cùng khó khăn phức tạp. Nó vừa là một khoa học vừa là một nghệ thuật quản lý. Do đó, người cán bộ làm công tác quản lý trong các doanh nghiệp nổi riêng cần được trang bị những kiến thức cơ bản về quản trị nhân lực.

*Đứng trước yêu cầu bức thiết đó, chúng tôi biên soạn giáo trình **Quản trị Nhân lực trong doanh nghiệp** nhằm cung cấp cho người học các kiến thức cơ bản và có một hệ thống về quản trị nguồn nhân lực trong doanh nghiệp từ khi người lao động bước vào làm việc cho đến khi ra khỏi quá trình lao động. Giáo trình này được biên soạn dựa trên những tài liệu tham khảo trong nước và nước ngoài vừa cơ bản vừa hiện đại nhằm đảm bảo cho người học có được những kiến thức vừa mang tính lý luận vừa mang tính thực tiễn của Việt Nam và thế giới. Qua đó giúp cho người học có khả năng thực hành một số kỹ năng cơ bản về quản trị nhân lực trong doanh nghiệp. Giáo trình này được biên soạn bởi tập thể tác giả: PGS.TS. Nguyễn Ngọc Quán - chủ biên và sự tham gia của cử nhân Nguyễn Văn Bật, cử nhân Nguyễn Cẩm Bình và ThS. Vũ Thị Uyên.*

Giáo trình này có 11 chương:

Chương 1: Tổng quan về Quản trị nhân lực

Chương 2: Thiết kế và phân tích công việc

Chương 3: Kế hoạch hoá nhân lực

Chương 4: Tuyển dụng và bố trí nhân lực

Chương 5: Tổ chức lao động khoa học

- Chương 6: Xây dựng và quản lý mức lao động trong doanh nghiệp.
Chương 7: Tổ chức định mức lao động trong doanh nghiệp nông nghiệp.
Chương 8: Đánh giá thực hiện công việc
Chương 9: Đào tạo và phát triển nhân lực
Chương 10: Thù lao lao động
Chương 11: Quan hệ lao động

Trong quá trình biên soạn giáo trình, tập thể tác giả xin cảm ơn sự đóng góp quý báu của GS.TSKH. Lê Đình Thắng, Giảng viên chính Vũ Huy Tiến, PGS.TS. Mai Quốc Chánh, PGS.TS. Trần Quốc Khánh, PGS.TS. Phạm Văn Khôi và TS. Nguyễn Thế Phán trường Đại học Kinh tế quốc dân Hà Nội. Tập thể tác giả cũng xin cảm ơn Hội đồng nghiệm thu chương trình - giáo trình của Sở Giáo dục đào tạo Hà Nội và bộ môn Kinh tế lao động, bộ môn Quản trị nhân lực thuộc khoa Kinh tế lao động và dân số Đại học Kinh tế quốc dân Hà Nội đã giúp đỡ, chia sẻ kinh nghiệm giảng dạy và biên soạn giáo trình.

Giáo trình **Quản trị Nhân lực trong doanh nghiệp** của một trường trung học chuyên nghiệp được biên soạn lần đầu tiên chắc chắn còn có những hạn chế và thiếu sót. Chúng tôi rất mong được sự góp ý chân thành của các bạn đọc gần xa để giáo trình ngày càng hoàn thiện hơn.

Mọi góp ý xin gửi về Ban Quản trị và Du lịch trường Trung học Nông nghiệp Hà Nội.

TẬP THỂ TÁC GIẢ

Chương 1

TỔNG QUAN VỀ QUẢN TRỊ NHÂN LỰC

* Mục tiêu:

- Kiến thức:
 - + Hiểu khái niệm, ý nghĩa, tầm quan trọng và lịch sử phát triển của Quản trị nhân lực.
 - + Hiểu được những nội dung chủ yếu của Quản trị nhân lực, các yếu tố ảnh hưởng đến Quản trị nhân lực và hệ thống Quản trị nhân lực trong doanh nghiệp.
- Kỹ năng: Thiết kế sơ bộ được hệ thống Quản trị nhân lực trong doanh nghiệp.

* Nội dung tóm tắt:

- Khái niệm Quản trị nhân lực (QTNL)
- Mục tiêu của QTNL
- Lịch sử phát triển của QTNL
- Nội dung của QTNL trong doanh nghiệp
- Các yếu tố ảnh hưởng tới sự hình thành và phát triển nguồn nhân lực
- Phân chia trách nhiệm quản lý nguồn nhân lực

I. KHÁI NIỆM VÀ LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN CỦA QUẢN TRỊ NHÂN LỰC

1. Khái niệm Quản trị nhân lực

Bất cứ tổ chức nào cũng được tạo thành bởi các thành viên là con người hay nguồn nhân lực của nó. Do đó, có thể nói nhân lực của một doanh nghiệp bao gồm tất cả những người lao động làm việc trong doanh nghiệp đó. Còn nguồn nhân lực được hiểu là nguồn lực của mỗi con người mà nguồn lực này gồm có thể lực và trí lực.

Thể lực chỉ sức khoẻ của thân thể, nó phụ thuộc vào sức vóc, tình trạng sức khoẻ của từng con người, mức sống, thu nhập, chế độ ăn uống, chế độ làm việc